

3. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі / А.М.Богуш, Н.В.Лисенко. – К.: Вища школа, 2002. – 407 с.
4. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі: навч. посібник / А.М.Богуш, Н.В.Лисенко. – К.: Вища шк., 2003. – 206 с.
5. Найден О.С. Українська народна іграшка / О.С.Найден // Сміслові та обрядові основи. – 1991 – №3 – С.27-30
6. Найден О.С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості / О.С.Найден – К.: АртЕк, 1999. – 256 с.

References

1. Abramenkova, V. V. (2007) Child psychology. – K.: Lybid.
2. Bogush, A. M., & Lysenko, N. V. (1994). Ukrainian ethnology in preschools. – K.: High School.
3. Bogush, A. M., & Lysenko, N. V. (2002). Ukrainian ethnology in preschools. – K.: High School.
4. Bogush, A. M. & Lysenko, N. V. (2003). Ukrainian ethnology in preschools: navch.posibnyk / – K.: Higher HQ.
5. Naiden, A. S. (1991). Ukrainian folk toys Semantic and ritual basis. 3, 27-30.
6. Naiden, A. S. (1999). Ukrainian folk toy: History. Semantics. Imaginative originality. Functional – K.: Artek.

OPALINSKAYA Yulia Pavlivna, student Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
PALAMARCHUK Olesya Oleksandrovna, candidate of pedagogical sciences, senior teacher of chair of preschool education Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
e-mail: olesia_yarovaya@mail.ru

FOLK TOYS AS A MEANS OF RAISING CHILDREN

Summary. *Introduction. Folk toys heritage is like a native language, tales, songs. Proven folk toys children's love for her, child's play. Folk toys carries the artistic culture of the folk arts, develops unique features of the aesthetics of his people.*

Goal. Goal of the article lies in the theoretical study of the folk toy as a means of raising children.

Results. Folk toys is an important and affordable means of folk pedagogy in the education of preschoolers. Ukrainian national toy inherently. It reflects the ethnic culture of the people, their life, customs, and therefore is a means of national upbringing. Today in Ukraine the kindergarten teachers to develop various methods of forming elements of national culture in preschool children by means of the Ukrainian folk toys; create a system of didactic games and knowledge that focused on the perception of Ukrainian folk toy as a holistic cultural phenomenon.

Originality. Ukrainian folk toys folk toys has long attracted the attention of researchers magical world of its images, full of poetry and fairy tales that for centuries dominated the imagination of children, creating imagination and encouraging creativity.

Conclusion. Folk toys occupies an important place in system of formation of creative activity of children. It uniquely integrates the domestic, artistic, and pedagogical traditions is the best confirms the continuity of the formation of the individual and of mankind. Folk toys - an important factor in mental development. It affects the development of cognitive and emotional spheres of the person, its creative abilities, helps to enhance a creative and productive activities, contributes to the formation of children's independence.

Keywords: folk toy, doll, education, children of preschool age, educator, national culture.

Одержано редакцією 24.05.2016
Прийнято до публікації 26.05.2016

УДК 373.31

ПАЛАМАРЧУК Олеся Олександрівна

Кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

КАЛЮЖНА Жанна Володимирівна

студентка Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

e-mail: kalyuzhna.zhanna@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ

Анотація. На основі аналізу літературних джерел та аналізу самостійної роботи учнів у початковій ланці у статті розкривається сутність поняття «самостійність» дитини, особливості

її прояву, характеристика особливості самостійної роботи учнів. Також подані головні ознаки та сутність організації самостійної роботи учнів у початковій школі.

Ключові слова: самостійність, школяр, початкова ланка освіти.

Постановка проблеми. Проблема самостійної діяльності дитини завжди була актуальна в усі часи існування суспільства, особливо що стосується навчальної роботи. Самостійна робота учнів є дуже важливим аспектом у формуванні дитиною пізнавальних, корекційних та індивідуальних якостей, тому найвидатніші педагоги: О. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський приділяли цій проблемі багато уваги. Вивчення самостійної навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів набуло особливого значення у зв'язку з розширенням комунікативних функцій у всіх сферах життєдіяльності сучасної людини, особливо в галузі безпосереднього масового обміну інформацією, радіо, телебачення, художньої літератури. Важливим пріоритетом зазначеної проблеми є орієнтація на формування самостійної навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів.

Аналіз актуальних публікацій. Над розв'язанням даної проблеми працювало багато педагогів та вчених. Помітним явищем в проблемі розвитку самостійності учнів були роботи Є. Голанта у яких вчений визначив три види самостійності школярів: організаційно-технічну самостійність, самостійність у практичній діяльності, самостійність у процесі пізнавальної діяльності. Один з перших дослідників розвитку пізнавальної самостійності М. Данилов зазначив, що її суть виявляється в потребі й умінні учнів самостійно мислити. Також великий внесок у дослідження самостійності зробили: Л. Барщай, Л. Іванова, Г. Коваль, Б. Коротаєв, В. Мартиненко, А. Резнік, О. Савченко, Н. Скрипченко та інші науковці та педагоги-практики.

Метою статті є окреслити і дослідити значення самостійності учнів у початковій ланці, за для формування індивідуальної, всебічно розвинутої особистості дитини. Розвинути навички і вміння самостійної роботи в учнів, які формуються не самі по собі, а в результаті спеціально організованих вправ, що органічно включаються у навчальний процес.

Виклад основного матеріалу. Високо оцінюючи значення самостійної роботи, потрібно розглядати самостійність як першорядну умову всебічного розвитку особистості учня. У здатності орієнтуватися в новій ситуації, самому бачити питання, завдання і знайти підхід до їх розв'язання. Пізнавальна самостійність виявляється, наприклад, в умінні самостійно аналізувати складні навчальні завдання і виконувати їх без сторонньої допомоги і характеризується певною критичністю розуму школяра, здатністю висловлювати свою думку незалежно від суджень інших. Самостійність – це провідна якість людини, що визначає світосприйняття, спрямованість інтересів, ставлення до праці, до інших людей і самого себе. Чим сильніше вона розвинена у школяра, тим інтенсивніше його життя, різноманітніші його контакти з навколишнім світом [2, с. 96].

Ж.Ж.Руссо у власній теорії виховання радив не передавати вихованцю знання в готовому вигляді, а зробити його дослідником, відкривачем істин: «ставте доступні його розумінню запитання і надайте можливість йому вирішувати їх. Нехай він дізнається не тому, що ви сказали, а тому, що сам зрозумів» [8, с. 63].

В. Сухомлинський в основі навчання учнів у школі вбачав виховання в них самостійності, критичності мислення, активності. Дидакт наголошував, що справжнім можна вважати лише те навчання, яке має спрямованість на розвиток дитини, її мислення, діяння у процесі пізнання, оскільки «розум не формується без розумового напруження, без думки, без самостійних пошуків» [7, с.44].

Вчені педагоги рекомендують такі завдання для організації самостійної роботи з текстами: 1) відтворення фактичного змісту прочитаного; 2) підготовка до виразного читання; 3) словесне змалювання за уявою; 4) пошук, аналіз, порівняння, виділення головного, доведення, узагальнення; 5) знаходження взаємозв'язків між причиною і наслідком; 6) виявлення авторської позиції; 7) різного роду планування й перекази; 8) знаходження взаємозв'язку між прочитаним і фольклором; між прочитаним та ілюстраціями; 9) перечитування з метою виявлення оцінних суджень; 10) перечитування з метою логічного «сортування» текстового матеріалу [3, с. 78].

Також існує комплекс правил, яких варто дотримувати в управлінні самостійною діяльністю молодших школярів:

1. Ніколи не відмовляти учневі початкових класів у допомозі, особливо тоді, коли вона об'єктивно необхідна, однак завжди дотримуватися оптимальної дози, міри.

2. Педагогу слід глибоко усвідомити, у чому полягає для учня певна трудність (можливо, він щось забув, не засвоїв важливого положення чи просто нервує, що заважає йому зосередитися та ін.)

3. Перш ніж втручатись у діяльність школяра, бажано передбачати, наскільки вона йому цікава, відповідає його нахилам і здібностям.

4. Рівень цієї допомоги має узгоджуватися з віковими та індивідуальними особливостями дітей, рівнем розвитку в них відповідних знань, умінь та навичок.

5. Допомога передбачає лише можливість нагадати загальні положення, поставити навідні запитання, дати часткові вказівки, провести нескладну асоціацію. З практики слід виключити прямі підказки або показ способу дій. Доцільно відмовитись і від передчасного втручання в роботу учнів – початківців. Треба залишити за ними право на власні помилки – тільки тоді діти зможуть навчитися самостійно їх вправляти.

6. Молодшим школярам бажано створити всі умови для того, щоб вони мали змогу широко користуватися допоміжною інформацією.

Кожне з наведених видів завдань, зрозуміло, має чимало варіантів формулювань і може бути використаний для роботи над текстом будь-якого жанру. Треба лише правильно врахувати рівень підготовленості дітей. Самостійна робота на уроках мови в початкових класах – це здебільшого різноманітні вправи. Поєднуючись з іншими методами навчання (аналізом висловлювань, евристичною бесідою, творчими роботами), вони займають більшу частину навчального часу й цілком чи принаймні частково пов'язані з орфографією і розвитком мовлення. Дуже важливо, щоб учитель добре усвідомлював функції кожного типу вправ [6, с. 193-198].

Найхарактерніші види самостійних завдань на уроках читання. Самостійна робота над текстом має на меті: 1) формувати в учнів повноцінні вміння і навички читання; 2) навчати розуміти зміст твору й засоби створення художнього образу [4, с. 47].

Залежно від мети зміст завдань буде різним. У першому випадку це – тренувальні вправи на вдосконалення навичок свідомого, правильного, виразного й швидкого читання; в другому – завдання на усвідомлення змісту художніх образів, їх оцінку, вияв почуттів тощо. Але в обох випадках перед учителем постає проблема – організувати самостійне перечитування тексту з урахуванням його жанрової специфіки. Якщо під час читання науково-пізнавальної статті основна мета учнів – зрозуміти та засвоїти якнайповніше істотні ознаки, зв'язки між подіями, явищами, то при читанні художніх творів найголовніше – яскраве, образне й конкретне сприйняття художніх образів, бо через них найповніше передається багатство змісту твору [5, с. 31-33].

Учитель планує самостійну роботу на різних етапах навчального процесу. Залежно від рівня обізнаності школярів з матеріалом змінюватиметься й ступінь їх самостійності під час виконання завдань. [3, с. 138-142].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Самостійна робота школярів у сучасній початковій школі є засобом оволодіння учнями глибокими знаннями, формування у них активності і самостійності, розвитку розумових здібностей. Ми переконалися, що від сформованого в учнів вміння самостійно здобувати й застосовувати знання великою мірою залежить результативність навчального процесу. Навички і вміння самостійної роботи в учнів формуються не самі по собі, а в результаті спеціально організованих вправ, що органічно включаються у навчальний процес. Велике значення в цьому відношенні має висока майстерність учителя, його керівництво активною пізнавальною діяльністю учня, логіка педагогічного процесу, створення проблемної ситуації на уроці, правильна і раціональна організація видів самостійної роботи, пов'язаної з подоланням учнями певних труднощів і підведення підсумків виконання і об'єктивна оцінка роботи.

Список використаної літератури

1. Барщай Л.С. Індивідуалізація пізнавальної самостійності школярів / Л.С. Барщай // Початкова школа. - 1991. – № 12. – С. 18–20.
2. Качак Т.Б. Літературна освіта молодших школярів: навчально методичний посібник / Т.Б. Качак . – Івано-Франківськ : 2012. - 44с.
3. Коротаєв Б.І. Методи навчально-пізнавальної діяльності учнів / Б.І. Коротаєв, – К.: Радянська школа, 1991. –184 с.
4. Тришнівська Г.П. Організація самостійної роботи учнів на уроках у малокомплектній школі / Г.П. Тришнівська // Початкова школа. – 2004 – № 1. – С.45-48.
5. Рожило Л. П. Самостійна робота учнів у школі / Л.П. Рожило // Укр. мова і літ. в школі. – 1999. – № 11. – С. 53-60.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. / О. Я. Савченко – К.: Абрис, 2006, – 256 с.
7. Сухар В.Л. Ігрова діяльність майбутнього першокласника: за програмою «Впевнений старт» / В.Л. Сухар. – Х.: Ранок, 2012. – 176 с.
8. Южаков С.Н. Жан-Жак Руссо. Его жизнь и деятельность / С.Н. Южаков, – Ногинск.: Остеон Пресс, 2015. – 87 с.

References

1. Barshay L.S. (1991) *Personalization cognitive independence of students*. Kyiv: Elementary School (in Russ.).
2. Kachak T.B. (2012) *Literary education primary school children*. Ivano-Frankivsk (in Russ.).
3. Korotyayeva B.I. (1991) *Methods of teaching and learning of students*. Kyiv: Soviet school (in Russ.).
4. Tryshnyevska G.P. (2004) *Organization of independent work of students in the classroom in ungraded school*. Kyiv: Elementary School (in Russ.).
5. Rozhylo L.P. (1999) *Independent work of students in school*. Kyiv: Ukrainian language and literature at school (in Russ.).
6. Savchenko O.J. (2006) *Didactic Primary School*. Kyiv (in Russ.).
7. Suhar V.L. (2012) *Playing activity of the future first-graders, the program "Sure Start"*. Kharkov: Morning (in Russ.).
8. Yuzhakov S.N. (2015) *Jean-Jacques Rousseau. His life and work*. Noginsk: Osteon Press(in Russ.).

PALAMARCHUK Olesya Oleksandrovna,

candidate of pedagogical sciences, senior teacher of chair of preschool education Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

KALYUZHNA Zhanna Volodymyrivna

student Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

e-mail: kalyuzhna.zhanna@mail.ru

FEATURES OF ORGANIZATION INDEPENDENT PRIMARY SCHOOL PUPILS WORK

Summary. Introduction. Based on analysis of the literature and independent primary school pupils work, this article opens essence of concept “child’s independence”, it’s features; characteristic of features pupils independent work. Also, given main signs and essence of organization primary school pupils independent work.

Purpose. Goal of this work is outlining and research meaning of pupils independence in primary school for formation many-sided personality. Development of habits and skills independent pupils work, which aren’t self-made, but they are result of specially organized exercises, which are part of educational process.

Results. Highly marking meaning of independent work we should see independence as first condition of many-sided childs personality. For example, Socrat’s method such as “maieutics”. It is based on the ability to engage in dialogue when in arguing opinions get milder., and new wisdom is born. So SOcrat was helping in dialogue truth birth. V. O. Suhomlinskiy saw raising of selfdetermination, critical intellection, activity in education basis. He was proclaiming that only education which is based on child’s progress, it’s intellection, work while learning is real. J. J. Russo in his own theory was advising to give not made-up knowledge but see pupil as encounter of truth “give him clear questions and ability to deal with it Let him searh truth on his own”.

Originality. Problem of child’s self activity was actual all times, especially it is includes education sphere. It’s priority is orientation on formation self-made educational activity. Point is in child’s demand and ability to think, to orient oneself in new situation, to see question, task and solution.

Conclusion. Self independent primary school pupils work is way to knowledge acquisition, formation activity and independence, learning progress. Skills and abilities are not self-made they are result of special exercises which are organicl part of learning process.

Great meaning in this position have high teaching skills, control on pupils active cognition, pedagogic logic, creation of problems situations on the lessons, right and rational organization of different kinds work, which includes some difficulties and summing up results with marking it.

Keywords: independence, pupil, primary school education.

Одержано редакцією 24.05.2016
Прийнято до публікації 26.05.2016